

QUICO PI DE LA SERRA

Lladre de paraules,
fabricant de cançons

Text. Josep M. Muñoz

Fotografia: Josep M. Muñoz i Sara Guasteví / Museu de la Música de Barcelona

Francesc Pi de la Serra i Valero (Barcelona, 1942), conegut com a Quico Pi de la Serra, és cantautor, encara que ell prefereix definir-se com a «fabricant de cançons que canta ell mateix». Autodidacte, els seus pares el van apuntar al Liceu Francès, per no portar-lo a una escola franquista, però el van expulsar de totes les escoles on va anar. Va començar aviat a tocar la guitarra, i en tornar d'un accidentat servei militar, va optar per professionalitzar-se en el món de la cançó. Al mateix temps, es va vincular a la resistència antifranquista, i va militar en el PSUC fins a després de la mort de Franco. Avui encara es considera un revolucionari, amb minúscules. Va formar part del nucli inicial dels Setze Jutges i ha estat una de les veus més reconeixibles de la Nova Cançó. Va començar a cantar a la manera de Georges Brassens, però ha estat particularment influït per músiques com la brasilera i, sobretot, i des de l'inici mateix, pel blues. El 1962 va publicar el seu primer disc i avui, als 76 anys, continua actiu i en forma als escenaris. Amb tot, entremig, va patir, com quasi tota la Nova Cançó, «la servitud de sorgir en un ambient polititzat i les dificultats per fer-se escoltar, un cop desactivada la política» (Julià Guillamon). La seva discografia inclou títols com *Francesc Pi de la Serra* (1967, reeditat el 2008), *Disc-conforme* (1971), *Fills de Buda* (1974), *Pi de la Serra a l'Olympia* (1975), *Pi de la Serra al Palau d'Esports* (1976) i *Pi de la Serra a Madrid* (1977), *Quico i Maria del Mar* (1979), *Pijama de saliva* (1982, reeditat el 2008), *Quico, rendeix-te!* (1988), *Qui té un amic* (1989), *Amunt i avall* (1995), *Tot* (2007) i *Quicolabora* (2011), aquest últim amb Amadeu Casas (guitarra) i Joan Pau Cumellas (harmònica). El 2018 la revista *Enderrock* va publicar un disc que recopila 23 peces seves per al programa setmanal de Catalunya Ràdio «T'agrada el blues?», amb motiu dels 25 anys de l'inici de la seva emissió al 1993. Poc abans s'havia publicat una «hagiografia» seva, fruit de les converses amb Alejandro Crimi, amb l'irònic títol de *Jo no hi era però me'n recordo* (Comanegra, 2014), on en paraules de Guillamon hi apareix «la radicalitat, el surrealisme, la trapelleria d'en Quico», així com l'aspecte combatiu i les ganes de provocar, presents també en aquesta entrevista, la publicació de la qual coincideix amb l'exposició al Museu de la Música de Barcelona de guitarres seves, d'un total de 115, que en Quico ha anat recollint pel món durant la seva trajectòria vital.

Vostè és barceloní i sempre ha viscut a la Ciutat Vella. L'altre dia, en un acte públic en què conversava sobre Barcelona amb l'escriptor Adrià Pujol, el vaig sentir queixós, com fatigat fins i tot, de la vida en aquest barri.
Aquí ha arribat tota aquesta cosa terrible dels turistes, els preus s'han apujat, i la gent pobra que hi continua vivint està de molt mala hostia. Sempre ho ha estat, però ara encara més perquè tot és molt car: un cafè, un pis... Jo vaig néixer aquí al costat, i en aquesta zona hi vivia gent pobra i no s'hi venia; ara el canvi és brutal, hi ha una quantitat de races i de gent que per a mi és fantàstic, però al mateix temps hi ha una deshumanització i això crea —almenys aquesta és la meva conclusió— unes situacions de mala humanitat, o sigui, de cap solidaritat, de cap ajuda... Evidentment, hi ha gent que ajuda i hi ha centres d'atenció i es fan coses, però continua havent-hi gent gran que es mor sola perquè té vergonya de demanar ajuda. Aquí, si a dos quarts de vuit del matí sents cridar, surts al balcó i hi ha tots els veïns en pijama i dius «hola, bon dia» i ningú no diu res. I és que acaben de robar a una persona; és l'hora que als lladres els va

millor. La situació és així, i sé del cert que l'Ajuntament i l'Ada Colau hi estan compromesos i han posat més policia, però...

No sé si tothom ho viu com jo, però comentant-ho amb veïns de per aquí, la gent pensa més o menys el mateix. Però és un pensament que no és massa fiable, perquè no sé fins a quin punt la gent parla honestament o parlen d'un sentiment, però el que més o menys percebo és això. És clar, per la meua manera de ser i pel meu tarannà, m'agradaria ajudar la gent. Però és molt difícil, la gent està tancada. La misèria els tanca —i la riquesa també, perquè als barris rics no hi ha ni Cristó pel carrer. Però aquí és excessiu...

Deia que vostè va néixer a Barcelona però, de tota manera, els seus orígens són del Vallès.

No, jo vaig néixer aquí. Això sí, el meu pare era de Terrassa i la meua mare de Sabadell.

Per tant, els seus orígens...

Per a mi l'origen és on vaig néixer.

A la Ciutat Vella ha arribat tota aquesta cosa terrible dels turistes, els preus s'han apujat, i la gent pobra que hi continua vivint està de molt mala hòstia. S'ha produït una deshumanització, que fa que continuï havent-hi gent gran que es mor sola perquè li fa vergonya demanar ajuda.

Però va fer una cançó...

Això és a part. A vegades, en una cançó, et guies per la rima!

...que diu: «Jo, Francesc Pi de la Serra / fill de Terrassa i Sabadell / de mala raça no en sóc gaire / però tinc força mala pell.»

Com deia en Brassens, jo reivindicava la meua llibertat per explicar coses, per desvetllar, alertar, denunciar, i per inventar. És lògic que m'ho preguntis, però... El meu pare era de Terrassa i la meua mare de Sabadell, però jo vaig néixer a Barcelona, al Pla de Palau. Vivíem al carrer General Castaños, número 6.

Què feien els seus pares, a què es dedicaven?

El meu pare, durant una temporada va seguir tímidament la tradició familiar tèxtil i després devia canviar de feina. Sé que treballava en una empresa que es deia Nutrona, que fabricava llet d'ametlla, encara que primer va estar empleat en una banca que es deia Crèdit i Docks. I la meua mare treballava en un taller on fabricaven roba de nen. A casa tenien minyona i no tenien gaire diners. El meu pare era un home d'una aparença bastant benèvol, impertèrrit, i la meua mare era molt extravertida. Jo, a diferència de la gent de la meua edat, que s'independentzaven abans, em vaig quedar a casa fins als 25 anys i a casa venia tota la gent que en aquell moment cantava, i s'ho devien passar bé perquè hi venien sovint, tot i que la meua mare els clavava uns esbroncs acollonants —formava part del guió: el meu pare sempre callava..

Els pares el van ajudar, crec, fins i tot a editar un dels seus primers discos...

Jo era un nen —i no m'agrada gens dir-ho, és indefectible perquè era així, però no m'agrada haver sigut així—, a qui van treure de tots els col·legis i no tinc cap estudi. Per als meus pares va ser una creu, com deien abans. Més

tard, quan vaig començar a cantar, els pares em van dir que estudiés en una escola de guitarra, però també em van treure de l'escola de guitarra, i llavors vaig anar treballant de forma amateur. En acabar el servei militar, vaig decidir dedicar-me professionalment a cantar, a viure d'això.

Els meus pares no és que m'ajudessin, però no em van destorbar, diguéssim. De manera que, quan vaig decidir dedicar-me professionalment a cantar, jo feia broma dient que no havia deixat res: ni cap família, ni cap dona, ni cap carrera, res... Jo feia cançons i volia guanyar-me la vida així. Més endavant, em vaig adonar que, possiblement, els meus gens anaven per aquí. No tinc cap passat d'artista, però tinc una filla artista, un fill que ho era més o menys i que es va morir, i sembla ser que la petita va pel camí de ser artista. La més gran sembla que de moment no, però ja en té 45.

No és una vida fàcil, per transmetre-la als fills...

Diguem que té una certa duresa ser artista aquí —això ho puc dir perquè ja fa unes quantes dècades que m'hi dedico—, perquè no hi ha cap lògica. I quan no hi ha lògica, no hi pot haver res i pot haver-hi tot: no hi ha mercat, ni cap interès des del punt de vista organitzatiu... Pago impostos, però el sistema d'aquí no em retorna cap despesa professional, pago un gran tant per cent d'impost de luxe per instrument, etc... Això sempre ho hem denunciat. És clar, arriba un moment que em fa també una mica de basarda semblar que faig la cançó de l'enfadós. Aquí hi ha escoles que ensenyen música amb els sistemes més moderns del món, perquè fins i tot els nord-americans venen a aprendre-hi, però després no hi ha feina. Cal pensar que un músic bo, amb una quantitat de classes que fa per sobreviure, amb els seus propis grups i amb una solvent discografia, cobra una mitjana de 50 o 60 euros per tres hores de treball en un local... i no li arriba. La cosa és aquesta. Per contrapartida, sempre recomano llegir la història de la música i veus que a Mozart el perseguien els creditors... Per tant, sempre ha estat així.

Però aquí no hi ha el que han pogut aconseguir altres països occidentals com els Estats Units o Europa. A França, un músic té vacances pagades i atur pagat. Allà el sistema reconeix que aquell home té una carrera que és la música. Aquí, un fabricant de guitarres encara és un artesà. Ara bé, això no té res a veure amb la realitat concreta de cada dia, en què podem fer uns concerts collonuts i la gent s'ho passa de puta mare, és clar.

Vostè va néixer l'any 1942, en la immediata postguerra. Com havien viscut els seus pares la guerra, quins records n'hi havia?

Jo vaig viure en un ambient general de silenci, por i sang. Ningú no en parlava, estaven absolutament acollonits. Qui no havia perdut parents, doncs havia perdut parents segons. Fa uns anys va sortir un diari [sobre els fets revolucionaris del 1936] del meu avi, Francesc Pi de la Serra i Mata de la Barata... Els Pi de la Serra era una gent

benestant de Terrassa, amb un caràcter fins i tot pseudoaristocràtic, que es dedicaven al tèxtil però no fabricaven, sinó que analitzaven els fils de llana [l'avi va ser director del Condicionament Terrassenc, un centre de control de productes tèxtils]. Per tant, tampoc no eren cap gran fortuna, però eren gent benestant i liberal.

I ells, com molta altra gent, ho van passar malament. Una guerra deu ser brutal. I no se'n parlava. Tot el que n'he anat aprenent després, és pel meu interès personal, perquè des de fa molts anys em considero un revolucionari amb lletra petita: jo sóc comunista. Per tant, aquestes coses m'han interessat, i m'han interessat tots els punts de vista. I això dóna peu a un tipus de societat com la que vivim, que no ha fet una evolució, que vol dir que no ha tingut accés a una sèrie de terrenys que han costat molt de conquerir i que són inamovibles, com pugui passar a Anglaterra, a França, a Itàlia... Europa ara està fotuda, però aquests terrenys els tenen, mentre que aquí, en no haver-hi hagut aquesta evolució, hem arribat a unes conclusions devastadores.

Aquí s'està demostrant una cosa que jo, que sóc un ignorant, personalment sempre he tingut clar, que això de la democràcia és un engany, ja per la seva pròpia base històrica, que és la majoria sobre la minoria. Ara darremament dic aquestes coses, però les dic molt amorosament. No crec en la democràcia, perquè no crec que tots tinguem els mateixos drets: no crec que un immigrant que vingui aquí tingui els mateixos drets que jo, de la mateixa manera que jo no crec tenir els mateixos drets que ell allà on viu. Que com el tractaré? Com en un hotel de cinc estrelles, fantàsticament!, però això que tots tenim els mateixos drets...

Aleshores tot això es desvirtua i resulta que diuen: «Compte amb els immigrants!» i, a països com Hongria i ara el Brasil hi governa l'extrema dreta. O sigui que es podria dir que el neocapitalisme en aquest món ha guanyat, que li interessa només que la gent consumeixi i no

En el nostre ofici, el procés que tu dius una cosa i no saps com la rebrà la gent, és el que t'enganxa i a la vegada ens fa ser molt neuròtics. Sempre faig broma dient que treballo en el que m'agrada, però que no m'agrada treballar. Ara, el cert és que quan porto una setmana sense actuar, paro boig.

pensi pel seu compte. És l'Aldous Huxley posat avui en dia. Tota la resta no interessa. I si molestes, et maten. Estem arribant a aquest punt, oi? Llavors, a mi em fa una pena terrible perquè tinc fills petits i néts, i penses «quina merda de cosa els deixem». D'altra banda, sembla ser que el sistema nerviós humà és el més adaptable de tots els éssers vius... En fi, això ens duria a una conversa molt llarga però, sí, em sap greu que la gent no pensi que collons estem fent aquí.

Però també hi ha molta gent que combat aquesta primacia de l'economia.

Sí, és clar, hi ha moltes solucions a això que dic. Hi ha gent que ho practica, i fot el camp, i s'acosta a la naturalesa... Hi ha solucions, és clar que sí. Joestic parlant de la gent que, això, ni ho pensa, i a qui l'únic que li interessa és tenir diners per al cap de setmana. El Paco [Ibáñez] canta «*poderoso don dinero*», un poema que deu ser del segle XVII! Això no és nou, doncs. Ara bé, jo sóc de la banda dels altres, dels que pensem que, tant per tant, tots ens morirem i no se sap que hi ha després. Sóc partidari de la definició d'Aldous Huxley, que va dir que si després no hi ha res, és un acudit molt dolent. Tant per tant, dedicar-te a tu i entendre que estàs aquí per ajudar. Això en Lenin ja ho va dir, un s'ha d'ocupar d'un mateix i com millor estigui, millor podrà ajudar els altres. El que em fot és no poder donar a entendre —però jo no sóc ningú i no haig de donar a entendre res—, que amb molt poc es pot viure molt millor.

Ha tingut mai la temptació d'anar-se'n a viure a la muntanya?

Si per estar bé t'has d'aïllar i estar en contacte amb la naturalesa, vés-hi, i tant! Hi ha gent que ho fa.

Però no és el seu cas.

No, jo no sóc prou valent. A part d'això, tinc gent a qui donar de menjar. I m'agrada el que faig: em queixo, però... L'altre dia li deia a una periodista: nosaltres quan naixem, plorem perquè no volem néixer i quan morim, plorem perquè no volem morir, i tota la resta és una contradicció. Jo sóc contradictori: per qui em pren vostè?, és clar que em contradic!

Diu que li agrada el que fa.

Jo faig una feina vocacional i, modestament, he arribat a la conclusió que serveixo per això. M'agrada, és una manera de ser. I estic tan content que el Paco de Lucía pensés igual! Quan acabava un concert i li preguntaven «¿*Qué, cómo ha ido?*», ell contestava: «*¡Una mierda!*». O que, salvant totes les distàncies, que en Picasso estripés els quadros que havia fet el dia abans... A mi ja no m'ho deixen dir, de tan pesat que resulto. Però si em pregunten com ha anat, els responc: «Horrorós!» «Que no t'ho passes bé?» «No». «Ah, doncs no es nota». «Au, vés, com vols que es noti, jo cobro diners, com s'ha de notar?» És la meua manera de ser.

Foto: JMM / L'Avenc

Jo componc un blues cada setmana, i m'ho passo fatal. Bé, «fatal» entre cometes. En el nostre ofici, en el món de l'escenari, s'ha d'entendre que hi ha un tant per cent de cara dura que és molt desitjable, i que el procés transpersonal que tu dius una cosa a la gent i no saps com ho rebran —a un li agrada i a l'altre no, a un li servirà per riure i a l'altre per plorar—, és el que t'enganxa i a la vegada ens fa ser molt neuròtics. Intento no funcionar com un actor de teatre, dit amb tot el respecte, que és un home que porta la professió enganxada, i fa teatre tot el dia. Sempre faig aquesta broma dient que treballo en el que m'agrada, però no m'agrada treballar. Ara, la veritat és que quan porto una setmana sense actuar, paro boig.

Aquest ofici com el va aprendre, si el van fer fora de tot arreu?

És una pregunta molt bona, i té a veure amb el que acabem de parlar. Hi ha alguna escola de cantautor en el món, però molt poques. L'altre dia vaig proposar a la SGAE que m'agradaria fer una classe magistral de com fer cançons i... *si te he visto, no me acuerdo*. Ara bé, crec que n'he après perquè sóc molt curiós i intento tenir respecte per les coses, que vol dir la guitarra i el públic. Jo faig unes tímides pràctiques cibernètiques internes, i ja fa molts anys que tinc clar que moriré aprenent, això no s'atura mai. Un dia em diran: «ara ja està, ja pots fer vacances», però no, jo moriré aprenent.

Què vol dir això de les pràctiques cibernètiques?

Són coses internes que faig per intentar ser millor... Ho fa molta gent. Per tant, sempre estic aprenent, ja sigui tocant la guitarra, cantant o escrivint. I és dur, però més dur és parir, oi? Tot és dur! Ara, si m'agrada? Crec que aquesta no és la paraula. Jo tinc un defecte lamentable, que és que no tinc una consciència crítica immediata. Quan acabo una cançó, la canto als meus íntims, i si em diuen que és una merda, la llenço. Però bé, cadascú va a la seva manera... Jo recomano anar a escoltar en Joan Manuel Serrat, que és com un bàlsam i una universitat on aprendre l'ofici aquest. Crec que hem arribat a un punt que ho fem passar bé a la gent i nosaltres patim molt. Per tant, que m'agradi o no m'agradi... Què vol que li digui? Ho penso continuar fent fins que em mori.

De fet vostè comença, com tothom, escoltant una determinada música d'una determinada gent. En el seu cas, es tracta d'unes influències molt franceses.

Els meus pares em van portar al Liceu Francès del carrer Tuset perquè no volien que fes la salutació feixista al col·legi. Gràcies a això parlo el francès perfectament. Quan vaig a França, es pensen que els prenc el pèl, perquè començo dient: «*Excusez-moi, je vais chanter dans ma langue, le catalan...*» És en aquells anys que descobreixo cantautors com Guy Béart, Georges Brassens, Jacques Brel, Léo Ferré, Jean Ferrat, i faig una cançó en francès que es diu *Les putains*. Per alguna cosa devia haver fet

una cançó, perquè em devia interessar. Una cançó, per cert, que no he trobat mai més. I la guitarra, me'n recordo molt poc, però m'interessa també. És el que deia abans: tinc respecte i curiositat.

Llavors, en Lluís Serrahima, un dels meus bons amics, em porta a veure un que canta Brassens en català, que era l'Espinàs. I l'Espinàs em va dir que allò que li portava era una merda. Però em va demanar si volia acompanyar-los. I començo acompanyant en Miquel Porter, que llavors no teníem nom ni res, i en Delfí Abella, que va ser un dels meus padrins, i que em diu: «Nen, toques de collons!» I això que ell tocava bé i feia unes cançons molt maques... Tota aquesta gent era molt honesta, perquè no pensaven mai fer-se professionals. Fins i tot va aparèixer el pare Ladislau, que era bon tio, un caputxí de Sarrià: «L'amor no és una carícia, l'amor no és un petó, l'amor és Déu...» Que en el meu punt intern, doncs dius...! Però bé, sempre l'acompanyava. I un dia faig una cançó, molt dolenta, però que m'obre les portes i em diuen: «Ara ja

pots entrar a cantar, també. Ens continues acompanyant, i cantes». I l'Espinàs, que era el cervellet, proposa que ens diguem els Setze Jutges. I ja està, la cosa va anar així. Jo vaig fer entrar mitja humanitat als Setze Jutges, i tots entraven. És mentida que no hi deixessin entrar en Pau Riba. Va córrer el rumor, però no és cert.

Torno a la pregunta: llavors, com ha après a tocar tan bé?

Jo no toco bé. Qui toca bé és el Paco de Lucía! És clar, jo sóc un professional. I ara toco millor perquè cada setmana componc i toco molt més que fa uns anys, però no, tinc una manera de tocar... Sóc autodidacte, tinc una sèrie de vicis que els enrotllats, ara que tinc una certa edat, en fem gràcies, dels vicis aquests. A mi m'agradaria saber llegir partitura, perquè es veu que és molt pràctic, però entenc que per aprendre una cosa l'haig d'escoltar cent vegades i segurament m'arriba més al cor que no llegint-la per primera vegada... Toco molt brut i tinc una manera molt personal de tocar; intento fer servir els cinc dits, tinc aquestes ungles, no sé tocar amb pua... I bé, tot és un món meu. M'interessen les guitarres, la qüestió anímica, com s'han construït, amb quina fusta... Ara hi ha una col·lecció meva al Museu de la Música, de guitarres. Això que jo toco molt bé no és veritat, però hi ha gent que toca fantàsticament, perquè han arribat a un domini que és espectacular. A més, tot plegat evoluciona molt de pressa. Pensem que ja s'ha inventat la guitarra sense cordes, que encara no s'ha posat a la venda... Aquí hi ha molt bons guitarristes, com l'Amadeu Casas, en Jordi Bonell... Ara he dit dos noms, però n'hi ha molts més. Però no hi ha mercat i, quan no hi ha mercat, no hi ha evolució; i a fora t'adones que el mercat el que fa és crear infraestructura, molts concerts, grans escoles... i tot va a la una. Jo cada dia descobreixo més guitarristes nous i boníssims, amb unes tècniques increïbles... i gent molt feliç, que transmet, com diuen els joves, molt bon rotllo, molta felicitat. Arriba un punt que, entre els de la professió, els que ens enviem coses, ja no ens enviem res, perquè n'hi ha tants que ja no pots aprendre'n res: són tan bons! Em fatiga sentir gent tan extraordinària!

Fa anys vaig llegir una entrevista amb un músic de jazz americà, el nom del qual ara no recordaré, i deia que la gent jove tots toquen igual. I ho atribuïa a l'influx de la televisió. ¿És cert que els discos primer i ara els vídeos han canviat, han unificat la manera de tocar?

És que a mi aquestes generalitzacions no m'agraden! Vostè sap com tocaven tots abans i com toquen ara? Els coneix a tots? No em toqui els collons, per favor! A vostè li sembla això? Doncs hauria de començar dient: «segons el meu entendre». Però si en fa una teoria... Per què, vostè quants n'ha sentit tocar, de tots els que hi ha? A mi aquestes coses, no... «Tots toquen igual», és molt bona aquesta frase: per favor, és senzillament horrorosa!

Em parlava del principi, dels Setze Jutges. Més d'una vegada ha dit, penso que amb raó, que a la gent de la

Foto: Sara Guastavi

Nova Cançó els unia el fet de cantar català, i una actitud ideològica o una actitud política general, però més enllà d'això...

És bastant així, perquè si tu neixes i produeixes en una dictadura militar... De fet, els cantautors som un sinònim de la llibertat: no tenim gènere musical, no cal que tinguem bona veu, expliquem el que veiem...

El món occidental està tan malament que és possible que fem un disc en la línia del que ha fet Caetano Veloso, que acaba d'editar un disc amb cançons de lluita brasileres, perquè entén que han de reaccionar davant el que els ha caigut. I als Estats Units, en Marc Ribot ha fet un disc on Tom Waits canta *Bella ciao*... Aquí també ho farem, perquè, si no, què vols fer? En aquests de la nova cançó hi havia por, però és molt humana, la por. Hi havia algun boig que volia ser prohibit, i no ho era, i tu pensaves: «Però quin imbècil!». No ho he comptat mai, no sé si em van detenir 40 vegades, però jo militava al PSUC i em detenien per coses de la cançó i es pensaven que era trotskista, almenys això deia la meva fitxa policial. Em tractava el *comisario* Peña. Mai no em van torturar: un dia em van fotre la pistola aquí, però no em van torturar mai físicament —encara que el que em feien era tortura, que quedí clar: et venen a buscar a casa, et tenen sis hores en una habitació, et *matxaquen* a preguntes... això és també una tortura.

Com és que va entrar al PSUC?

Hi vaig entrar per la cançó. Vaig anar a un concert que va muntar el PSUC i em vaig cagar en tot i vaig dir: «El que esteu fent no és gens organitzat.» I em van dir que m'hi posés jo, i que si volia entrar al partit. Vaig dir que sí. I així vaig entrar al partit.

Quin any era?

No ho sé. Jo no podia anar a les manifestacions, el partit no em deixava perquè tenia una petita responsabilitat a nivell de barri, a més jo era conegut... L'única manifestació que vaig anar, és aquesta que n'hi ha tantes fotos, al passeig de Sant Joan. Hi havia en Xirinacs, també, i jo anava cap a primera fila amb en Ribó, i al darrere tiraven pedres. Llavors la bòfia, amb els cascos, comença a carregar, i diuen: «Seiem!» I jo dic: «Seiem? Mecàgondeu!» I ens van inflar... I jo li dic a en Xirinacs: «I tu, com és que no corries?» I ell em diu: «És que jo m'entreno!»

I si no podia anar a les manifestacions, com és que el detenien tan sovint?

A mi em detenien per cantar. Jo no tenia passaport, m'havien retirat el passaport i anava a cantar a París, i aleshores la policia em venia a buscar i em deia: «Vostè què hi feia, a París?» I jo els deia: «*Si no tengo pasaporte*». «*Pues aquí está la foto* [del concert a l'Olympia]». I jo: «*Pues será un montaje...*» Això, després d'estar hores en una habitació petita, amb un tio que et respirava aquí al clatell i un altre que entrava i et deia «*te voy a matar*», que era un *cuento* per acollonir-te. Després te n'anaves a casa i llavors et cla-

Després que em detingués la policia, em van enviar a fer la mili a l'Àfrica, en un batalló de càstig. Un dia que n'estava fins al capdamunt, me'n vaig anar, tranquil·lament, per la porta. En arribar a Barcelona, a l'aeroport m'esperaven la meva mare, plorant, i un advocat, que em van fer tornar.

vaven una multa que jo no pagava, em declarava insolvent —el poc que tenia ho tenia a nom de la dona amb la qual vivia. Sempre vaig pensar que allò era un error.

El què?

La dictadura. Que un dia s'acabaria, i no s'ha acabat. Jo vaig fer un partit pacifista, OPC [Organització Pacifista de Catalunya], però la policia llegia «Organización Partido Comunista». Un dia vam anar a fer unes pintades, amb brotxes, i em van enganxar. Em van perseguir hores pels balcons de l'Esquerra de l'Eixample, de l'Escola Industrial... Quan em van enganxar, patades als ous i cap a Via Laietana. Allà ens hi van tenir tres dies, em van tocar, ens van portar al jutjat. Érem quatre: els altres tres eren de bona família, i jo ja cantava. Llavors, el jutge em va renyar. Hi havia un paternalisme, amb tot el bon sentit. En Serrahima, en Delfí, em deien: «Què has fet, Quico?» I em van enviar a fer la mili a l'Àfrica, a Ceuta. Jo no hauria anat a la mili. Suposo que ja m'havien cridat a files, però jo passava de tot allò...

A l'Àfrica em van fotre en una companyia de càstig. *Regulares*, es deia. Però un dia n'estava fins al capdamunt i me'n vaig anar. En aquell moment m'havien donat el Gran Premio del Disco Español [per *L'home del carrer*, 1964]. Vaig sortir tranquil·lament per la porta. Em vaig canviar al pis d'un conegut, vaig agafar un avió cap a Màlaga, i vaig fer cap a Barcelona. En arribar a Barcelona, a l'aeroport, hi havia la meva mare i un advocat, la meva mare plorant i preguntant-me què havia fet, i em van convèncer perquè tornés. El tinent que hi havia a la companyia quan vaig marxar era filonazi, i vaig anar al mercat de Sant Antoni i li vaig comprar una revista nazi que es deia *Signal* i em vaig presentar allà. El mínim que et queia per haver marxat sense permís eren tres anys de *reenganche*. Però aquell tinent em va dir: «*Tú lo que tienes es un par de cojones*», i no em va passar res!

Un temps després, en un *bolo* que feia al Ferrol, amb Franco viu encara, entren dos al teatre i tots desapareixen.

Jo estic provant el so i dic: «Què passa?» I un em diu: «¿No me conoces? Yo era tu teniente, y ahora soy el jefe de policía de El Ferrol y me han dicho que eres comunista... Tú lo que tienes es un par de cojones». I se'n va anar.

Havia sentit històries de la mili, però com aquesta...!
Jo vaig tenir una mili horrorosa. Vaig tenir dues hepatitis... Vam muntar una petita cèl·lula política, i sempre estàvem emprenyant. Què havíem de fer? Jo sempre dormia al calabós. Un dia, estàvem obrint unes cartes de l'Estat Major i ens van enganxar. Érem sis: jo, el fill de l'inventor del Talgo, dos guerrillers de Sud-Amèrica, i dos més d'ETA. El general ens va dir que ens enviaria quaranta anys a una presó molt famosa que hi ha allà a Ceuta, El Hacho. Però aleshores ens va perdonar a la plaça de Ceuta, perquè estava malament del cap. Tot això és veritat, eh? Resulta que aquell home era un protector del soldat: veia un soldat pel carrer i li deia: «Chico, ven, ¿qué llevas ahí?» I l'altre li deia: «Un pastel para mi capitán.» «¿De qué compañía eres?» I anava allà i condemnava el capità a 30 dies d'arrest. Estava boig!

O sigui, que va tenir sort...

No crec en la sort. Jo, com que em va agafar la policia, vaig entrar a destemps a fer el servei militar, i un dia em van dir: «Tu ja has acabat.» I me'n vaig anar. No vaig fer instrucció. Quan vaig estar destinat a l'armeria, vaig trencar dos *cetmes*... Amb aquest grupuscle d'allà dintre fèiem classe a analfabets i fèiem praxi política marxista: fèiem tot el que podíem! Que això sembli una cosa extraordinària em rebenta molt, perquè si tu tens una planta i no és d'allà, farà el que pugui per viure o morirà. El mal d'avui en dia és que això l'hi dius a la gent jove i sembla que estiguis parlant com un imbècil. Quan dius que el que passa avui, entre moltes altres coses, és que ja no està de moda morir per una causa, et miren com a un imbècil. Però si ens morirem igual, què més vols? Fa quinze dies vaig anar a fer un concert a Lledoners... Aquells d'allà dintre diuen: «Nosaltres estem aquí injustament per una causa justa i mig món està pendent de què passa.» És d'això, del que es tracta, oi? El procés nostre em fa trontollar molt el fet que m'agradi aquesta època, una època que cada dia veig menys quines coses bones té. Vivim més, sí, però com? No m'interessa gaire tot el que a la gent li interessa, de debò. Crec que estic equivocacat. Equivocat de manera de pensar. Pensar diferent no pot ser.

No li agrada el món en el qual viu?

El món és molt gran. No ho sé, defujo aquestes frases fetes. Jo agafo molt poc transport públic, però quan agafo l'autobús, acabo barallant-me.

I per què es baralla?

Doncs perquè hi ha unes nenes mones assegudes allà on

seuen els vells, i violentament els dic que s'aixequin, i ve un iaio i em diu «moltes gràcies», i jo li dic: «Calla, imbècil, ets tu qui t'has de preocupar de dir-los-ho!». I llavors es queda fotut, i jo penso, quina vergonya que estic passant, però és que no ho puc fer d'una altra manera. Al col·legi de la meua filla petita, quan surten de la classe, si vull entrar, ningú no deixa passar i dius: «Cada dia la cosa va pitjor...»

Per altra banda, jo i el Tortell Poltrona vam fer Pallassos sense Fronteres i a l'època de la guerra dels Balcanes ja se sabia, qui volia saber-ho, que si tu donaves una cosa d'ajuda a través dels mitjans oficials, en arribar allà s'ho quedava l'Estat. Per tant, ho havies d'anar a portar tu mateix el cap de setmana amb el cotxe i hi havia una cua de quilòmetres. O sigui que hi ha gent que sí que és solidària, però no ho sé, em moc en una societat... Per això dic que estic una mica fatigat d'estar aquí. Surto de casa i hi ha tal quantitat de gent, que és acollonant. I és clar, ara ja no porto cotxet, però era l'hòstia, perquè ningú deixa passar, ningú.

En Brassens té una cançó que diu: «Mourir pour des idées, l'idée est excellente [...] Mourons pour des idées, d'accord, mais de mort lente».

Sí, una cançó fantàstica, d'acord, però els celtes anaven contra els romans cridant d'alegria perquè els matessin, perquè el que volien és que el seu cap el pengessin a la porta.

I vostè és més celta o més romà?

No ho sé. Jo freqüento una casa amb 14 hectàrees de bosc, però hi vaig molt poc. Hi viu la meua exdona. És entre Campins i Gualba, sota el Turó de l'Home. Però no per això recomano que la gent torni a acostar-se a la natura. Jo hi vaig molt poc, però crec que sóc d'aquest barri i això d'aquí és l'hòstia. Tot això que dic ho dic per bé, no és pessimisme. No m'interessa ser pessimista ni optimista. Tot i que crec que estic entrant en una etapa que serà la millor de la meua vida, que és l'última. Però m'agradaria que la gent tingués un interès per preocupar-se de saber què collons fot aquí. Tinc un projecte, que no crec que faci mai, tot i que és barat, que és fer un programa de tele i anar als geriàtrics i anar preguntant: «Vostè com creu que ha tingut la vida?» La majoria diria: «Lo qué?» I després potser n'hi hauria molts que es cagarien en tot, o potser no.

I què diria vostè, si l'hi preguntessin?

Fantàstica! Tinc un fill que va morir, eh? La vida és fantàstica, és clar, si no és que sóc un cretí. Estic fent una cosa brutal! Imagina't que hi hagués una guerra... Potser és un ofici molt dur, però m'ho passo bé, jo. Tot i dir que no m'ho passo bé, m'ho passo bé dient que no m'ho passo bé... No sóc masoquista, jo.

Però no té gaire confiança en la condició humana?

És una pregunta que em ve molt ampla, aquesta. La con-

Foto: JMM / L'Avenc

dició humana? No sé què respondre-li, de veritat. Sóc un ignorant, i li diria que, pel poc que sé, segurament la gent era més feliç quan això era un matriarcat, fa deu mil anys. I que estic a favor del que diu el meu admirat José Mujica, que el que hem de fer és lluitar per intentar aconseguir poder no fer res i així intentar ser més feliços.

En parla sovint, de José Mujica.

Perquè l'admiro molt. Vaig anar a l'Uruguai, em va encantar, i vam estar a punt d'anar-hi a viure, però està molt lluny, no es pot anar i tornar!

El món de l'Amèrica Llatina, l'ha marcat gaire, musicalment?

Sí, és clar, el dia que descobreixes la samba i la bossa nova et tornes boig. O el dia que descobreixes la *chacarera*.

Què és la *chacarera*?

Un ritme de l'Uruguai que m'agrada molt i he fet una cançó amb aquest ritme... O el dia que descobreixes la cosa caribenya... Aquell continent és l'hòstia. Allà, a Sud-Amèrica em passa una cosa que trobo entranyable, i és que ningú no fa això que faig jo... no hi estan acostumats, al fet que algú es cagui en Déu i digui el que li passi pels ous cantant, i es queden molt tallats i tu els has d'explicar que són lletres que es fan amb paraules que existeixen. Però ells no entenen que jo, en traduir les meves cançons, digui coses que no es diuen des d'un escenari, com «*chú-*

pame la pija». Algú em va dir: «Això no s'ha de dir!» A la meua edat, m'han de dir el que no s'ha de dir? Quan jo era petit, em deien: «Vols un caramel?», i jo deia: «No, dos», i em fotien una hòstia. Sóc d'aquesta manera. I allà no hi estan acostumats. Només n'hi ha un, en Leo Maslíah, de l'Uruguai, que és un geni: és un cantautor que toca el piano i fa uns monòlegs brutals... i aquest sí que ho fa servir una mica.

Com es tradueixen, en la seva música, totes aquestes influències?

El *fingerpicking* i el *fingerstyle* són unes maneres de tocar que vénen d'Europa, bastant primitives i a Amèrica les fan evolucionar de tal manera que la mà dreta fa servir tots els dits com es fan servir, tocant bordons, primes, fent melodia i ritme a la vegada, i la mà esquerra va servint a la mà dreta. El factòtum és Chet Atkins, que va ser el gran mestre, i moltíssims d'altres. Avui en dia el més famós és un australià que es diu Tommy Emmanuel, que ve a tocar a Barcelona. Als meus germans, els músics que m'acompanyen, els dic: quan veus això, penses que has d'abandonar la professió. Perquè sembla mentida el que fa! Ha arribat a uns nivells brutals, i no només de tècnica, sinó també de simpatia, de *show business*, de tot...

I quan aquestes músiques arriben, jo estic amb el Toti [Soler], i ell, que és molt bo, de seguida ho toca. Després passa el mateix amb el flamenc. I llavors ve la bossa nova

Nosaltres, els cantautors, som sinònim de llibertat. No tenim gènere musical, podem fer el que volem, no cal que tinguem bona veu com els cantants d'òpera, i expliquem el que veiem i el que pensem, i som molt honestos. Ara, la paraula cantautor no m'agrada, perquè em ve imposada.

del gran mestre Joao Gilberto, que és una cosa difícilíssima, amb unes harmonies brutals. És clar, tot això m'ha marcat molt, tinc alguna cançó brasilera gravada.

És clar que estic influenciat, sí. Però sóc tan dolent que no es nota, quan copio. Sembla una altra cosa: no es veu, que és copiat. Però sí, això que ens arriba d'allà és una mica com descobrir l'aigua pura, te la beus i penses: «Sempre més beuré això». Jo vaig estudiar el sitar amb en Ravi Shankar. El sitar és un instrument que existeix des de fa 3 o 4.000 anys a l'Índia. Aleshores, aquell home ve a Barcelona —quan el vaig anar a trobar, em va renyar perquè duia el sitar dins un funda, en lloc de portar-lo abraçat: amb els diners que m'havia costat la funda!— i m'ensenya les notes, que són cinc, i unes ragues... Però després dius que ja no ho tocaré més, perquè és una música sagrada, i per fer allò necessites viure d'una manera determinada.

En definitiva, crec que nosaltres, els cantautors, ho he dit abans, som com un sinònim de la llibertat. Perquè no tenim gènere musical, podem fer el que volem, no cal que tinguem bona veu com els cantants d'òpera, i expliquem el que veiem i el que pensem, i som molt honestos.

En ocasions, quan l'hi pregunten si és un compositor o un cantautor, vostè diu que és «un fabricant de cançons».

Sí, a mi m'agrada dir això. Jo em dic que sóc un artesà; a més, l'artesania és una de les coses que fuig del sistema i és de les més maques que hi ha. Faig cançons amb les mans; faig les coses d'una manera artesanal. M'agrada fer-ho així. Pel que fa a la paraula cantautor, com que em guanyo la vida buscant paraules, i inventant paraules, devia ser el meu ego que no li va agradar gens que m'imposessin una paraula que no havia fet jo. No m'agraden gens les coses imposades. Tampoc no m'agrada «Vine al mercat, reina», que diuen a la Boqueria... L'única cosa bona, al meu modest entendre, és la Barcelona del Mariscal, Bar-Cel-Ona... però cantautor és una paraula que

dius: «Quina merda!» En Paolo Conte també em va dir que no li agradava... Per tant, sóc un fabricant de cançons que canta ell mateix. És clar, aquesta és una definició molt llarga i poc pràctica.

Diu que el distingeix una manera de fer, però el distingeix sobretot una mirada sobre el món, sobre el carrer, sobre la gent.

Sí, és clar. Però com que avui en dia es vol uniformitzar tot, arriba un punt en què em perdo i no m'interessa. Un dia vaig investigar què volia dir *hip hop* i no vol dir res. El rock no vol dir res, pot ser lent, ràpid... però no vol dir res. I és que la indústria ha de classificar per vendre més. Al principi no va ser així, perquè si a la Costa Oest hi havia molta gent que feia jazz, doncs deies, Costa Oest, i ja sabies de què es tractava... Però ara hi ha tants noms, que defujó les classificacions.

Vostè fa anys que fa un programa de ràdio que es diu «T'agrada el blues?». Per què ens agrada tant, el blues?

Per moltes raons. Primera, perquè és molt comunicatiu, després perquè és molt senzill, formalment parlant. I potser també perquè és una història musical fantàstica. Arriben un bon dia a un poblat, s'emporten la gent, la fiquen en un vaixell, arriben a un lloc, els fan esclaus, els deixen resar, senten una música per un piano, canten alguna cosa i neix el blues. I dius... hòdòstia!!! I s'expandeix pel món. És clar, els nord-americans, s'ha de reconèixer que tenen mercat, saben exportar, i a més en aquest cas és bo... A mi m'enganxa de seguida, immediatament amb en Big Bill Broonzy, concretament amb un tema.

Però no ho sé, perquè agrada tant. És que realment són molt bons, els bons. El Robert Johnson és un tio que va deixar 33 volums gravats i té una història acollonant, perquè era un gran follador i sembla ser que el devia enxampar algun marit, però ell va desaparèixer un bon dia i va tornar al cap d'uns anys i encara era més bo. I va dir: «El dimoni m'ho ha ensenyat». En aquella època, als anys 1920, s'ho van creure. I és clar, als Estats Units tenen una cosa molt bona, que és que reconeixen aquestes coses. Hi ha un satèl·lit que té un disquet per si els extraterrestres el troben i allà hi ha gravat un blues; i el Congrés dels Estats Units decideix commemorar el dia que es va inventar el blues. I li diuen al Scorsese que faci una sèrie de pel·lícules de blues [*The Blues*, 2003]. Què més vols?

Hi ha uns capítols fantàstics, com el d'aquells músics anglesos, que estan tocant, tots formals, i arriba un negre que anava fumat i mig desafinava, però que era brutal! I els músics joves d'Anglaterra comencen a fer blues: els Rolling Stones, Eric Clapton... I es fan famosos i arriben a Amèrica. I un cop a Amèrica, diuen que tocaran uns temes de Buddy Guy i allà diuen: «De qui?» No el coneixen, el Buddy Guy! Els anglesos toquen els seus temes i ell està treballant en un restaurant, i ells el fan anar a Anglaterra, triomfa a Anglaterra i llavors torna a Amèrica

i ja és conegut, és brutal això, no? Hi ha un llibre que recomano molt que és *Blancas bicicletas*, que està fet per l'home que va portar el blues a Anglaterra i a Europa després. I ell [Joe Boyd] n'explica la història.

No sé per què agrada el blues, però atrau molt. Del blues, n'hi ha moltes accepcions: la més famosa és la dels dotze compassos partits per tres, tres compassos de quatre, però hi ha qui passa de tot i fa un sol acord... I després, molt d'hora, se'n va anar a l'Àfrica i hi ha molt d'Àfrica, en el blues. Aquests dotze compassos que van sortir de Louisiana han transcendit a tot el món, per això dic que és la música popular de tot el planeta... Amb un tio de l'Índia amb qui no ens entenem parlant, ens podem posar a tocar el blues. Aquí és un país on hi ha molt de blues, no solament l'Amadeu Casas i en Joan Pau Cummellas que són els meus germans que toquen amb mi, sinó des de Lluís Coloma fins a la Big Mama Montse, i moltíssims altres...

La seva discografia comença els 60, està concentrada als 70, però després té discontinuïtats importants.

No ho tinc cuidat. En Joan Manuel Serrat ho ha cuidat molt, ell estava a un altre nivell. És l'excepció que confirma la regla. Som íntims i ens estimem molt, per això recomano sempre els companys d'anar-lo a veure per aprendre... I jo, perquè m'he trobat en una realitat lamentable discogràfica industrial de lladres, d'idiotes, d'impresentables, etc. I jo, que sóc d'aquesta manera, sort que he tingut de viure amb dones que m'han fet el que no feia, que no feia res més que cançons, i ara ho faig més perquè estic sol...

En Raimon i jo vam deixar una discogràfica catalana que es deia Edigsa perquè ens pagaven el 1,5% de royalties i no sabíem què es cobrava i les nostres dones, que eren estrangeres, ens van dir: «Però què passa?» I els vam engegar. A mi em van castigar, tardant un any a publicar el disc. Era l'antiprofessionalitat, l'antimercat, l'antitot! Jo encara no era professional, em sembla. Havia fet un disc estupendo, amb en Ricard Miralles, que el qui el va gravar es va equivocar en gravar-ho a estèreo i el vam haver de tornar a gravar. Un disc molt jazzístic, a la Miles Davies.

M'he trobat amb situacions de tota mena, discogràficament parlant. I arriba un punt de l'edat que algú em deia «oi que vols fer un disc» i jo deia «no, *tu* vols fer un disc», i s'ho prenia molt malament. Aquí, pràcticament, no existeixen les discogràfiques, se les han carregat ells mateixos, ells mateixos han cavat la seva tomba. Molt preocupats per la pirateria perquè, de fet, existeix... A les reunions de promoció dels discos es decideix on es vendrà el disc, i l'has de vendre als concerts: en acabar, sense poder-te assecar la suor, has de córrer cap a l'entrada i et poses allà com si venguessis peix, cosa que no em desagradava: el que m'emprenya és no poder-me canviar i estar una mica tranquil. Aleshores la feina d'un show se m'allarga unes hores en què passa una gent, et mira, però no em pregunta si és bo o no, i això també és

collonut. Perquè tu quan vas al mercat preguntes: «què tal és aquest peix?» Però allà no, no ho pregunta ningú.

Potser perquè l'acaben de sentir al concert i ja saben que és bo.

Bé, és una situació que no l'entenc. I això ho fa tothom, l'Eric Clapton i tot, vendre els discos en els concerts. Trobo que hi hauria d'haver establiments, però què queda? Al Corte Inglés els vaig dir que faria un disc amb una portada on ensenyava la polla i em van dir que no, que ells no el vendrien, el meu disc... Per tant, el món dels discos, jo que no he estat mai un gran venedor... Un cop, vaig fer saltar un director de la Basf. El meu disc de l'Olympia el va editar la Basf, que era una persona d'aquí, que apreciava el que feia i intentava editar discos bé; i la Basf tenia una potència multinacional. El cap màxim era un filonazi, i en veure que una cançó la dedicava a Víctor Jara, assassinat, va voler retirar el disc. El director d'aquí de la Basf va dir que no, i va saltar. I dius, és molt maco, però m'hagués agradat haver venut dos milions de discos, no?

Avui en dia, que estem vivint en un país que és can pixa, des de tots els punts de vista, això de vendre per internet és can pixa. Per tant, continuo fent discos, evidentment. A més, treballo amb l'enginyer de so Pep Roig, amb qui ens coneixem molt, i els discos surten bé: són discos bons! Aquí surt la meva part d'artesà. Això crec que puc dir-ho: aquest disc és bo. I a la gent li agrada molt. Però no me n'ocupo gaire, després: ni guardo els discos, ni mai tinc la sensació de fer una caixa amb la meva discografia, perquè tinc uns quants discos que té un lladre que es diu Doval, que té els màsters que no hauria de tenir... En el món dels discos hi ha uns merders acollonants, per tant no tinc gens d'interès a ficar-m'hi; evidentment, si vengués un milió de discos potser m'hi ficaria més, però em sembla que el disc d'or aquí, no me'n recordo, però crec que són 250 discos venuts...

Aquí pràcticament no existeixen, les discogràfiques, se les han carregat ells mateixos. És clar que la pirateria existeix. Ara el disc l'has de vendre als concerts: en acabar, sense poder-te assecar la suor, has de córrer cap a l'entrada i et poses allà com si venguessis peix.

Foto: JMM / L'Avenc

En una *hagiografia* seva que es va publicar fa quatre anys, al final del llibre l'editor, Julià Guillamon, hi va incloure un article d'en Quim Monzó, publicat a *La Vanguardia* el 2004, que es titula «Quico Pi de la Serra com a símptoma». Monzó es queixa de la frase d'un crític, que diu que vostè vivia «mig retirat», i denuncia la «marginalitat desoladora» en què els cantautors en català han viscut durant el pujolisme. Vostè no s'ha «retirat» mai, crec.

Retirat, no. Per què, retirat què vol dir? Que deixo de cantar? No. Que penso deixar de cantar? No. Fins quan cantaré? Fins que em mori... «Oh, és que allà no t'he vist!» «Què vols, que et dugui una foto i em veus?» Amb tot el que hem parlat, em sembla que he dibuixat un país aproximadament com és: doncs la qüestió de la infraestructura dels concerts és el mateix. És clar que podria dir que faig una gira de quatre *bolos*. O que me n'aniré a Portugal i a Itàlia; he anat per tot el món i hi continuaré anant... I que hi ha èpoques baixes. Però si passa això amb la música, què no passa amb el cinema, que necessita molts més diners? A quants grans actors no se'ls veu? «*Es que verà, hace años que no me llaman...*» Compte, que no m'estic queixant, estic explicant una cosa però no vull fer la cançó de l'enfadós, però recordo amb bastant enyorança els empresaris professionals, amb el puro i els elàstics, i que eren part de la família... Ara tenim accés a funcionaris. I el cert és que —ara ja no me n'ocupo gens, però pel que jo he tocat i sé— hi ha molts

funcionaris de Cultura que el que aspiren és a ser a Obres Públiques. I després hi ha els altres que estan malalts per l'èxit i volen que a la festa major hi hagi molta gent i tenen uns agents que els hi venen aquells que han triomfat als Grammy...

Hi ha una cosa que em molesta molt, però és el meu ego, i és que la gent em diu que sóc boníssim i que no s'ho imaginaven. «No t'ho imaginaves? Doncs que t'imaginaves?» «Res». Hòstia puta! «Doncs ocupa-te'n.» «Per què has vingut, doncs?» «És que he vingut amb els meus pares». «Doncs compra els discos, mecàngodeu!».

Hi ha una pregunta que no m'ha contestat. Quan fa lletres evidentment hi ha una mirada seva, es fixa en unes determinades coses, li interessen determinades coses i situacions, determinades persones... Què el porta a escriure?
Abans no me l'ha fet tan completa, la pregunta!

És per això que ara la repeteixo.

Per una banda, forma part del meu ofici i és la meva obligació. Mal m'està el dir-ho, però jo escric cada dia. Ara m'he encarregat algunes cançons i estic a punt de tenir-les per fer un disc, cantaré dues cançons estrangeres que hem adaptat al català. M'interessa parlar de la meva generació als joves, dient que ens ho hem passat de puta mare i que em sembla que ara no s'ho passen tan bé, perquè quan parlo amb cantants joves els pregunto: «Tu et drogues?» I diuen: «No». «I en què et gastes els diners?»

«M'he comprat un pis...» I dius: «No, hòstia, no, si tens l'edat d'estripar-ho tot...» Però aquesta cançó ja la va fer en Brassens, *Les copains d'abord*.

Jo sempre he tingut una manera de treballar que és molt poc ortodoxa, i és que deixo anar la ploma. Durant una època, bastants cançons meves, no sabia com titular-les. Jo ho explicava dient que quan en Brel fa *Ne me quitte pas*, ploro i dic: «Fill de puta, ja ho has fet i ho has matat, no es pot imitar. Haig de trobar una nova manera de dir-ho.» I en Bob Dylan diu el mateix. És clar que puc dir «No em deixis», però no ho puc dir com ho deia Brel, sinó que m'haig d'inventar una altra manera. Llavors, ho intento i em surten cançons que no entenc, però que estan molt treballades i m'agraden... I llavors —això sobta molt a la gent quan ho dic— li pregunto al públic si em pot dir un títol, perquè no sé massa de què va... I alguns títols, com la *Cançó de l'atzar*, han sortit així. Ho comparo amb un pintor surrealista: Velázquez, Goya... «Punt vermell: dona esperant que arribi el seu marit a la nit de pescar.» D'acord! O el que pinta en Picasso al fris aquell del Col·legi d'Arquitectes... A mi m'interessa ara el soroll del vent amb els troncs o sota els meus pins, o quan sento l'aigua o el foc... I amb tot això intento fer cançons.

Després, com que no tinc sentit crític immediat, ensenyo el que he fet al meu sanedrí i ja m'ha passat diverses vegades que s'han posat a plorar i m'han dit que és boníssima, i aleshores dic, *menos* mal, una cançó més. Però això a mi em passa perquè sóc dolent. A els meus col·legues no els passa. De vegades toco una cançó i em diuen: «Això és d'en tal...» I ja pot ser, que sigui influenciat per alguna cosa que ja existeix. D'altres no agraden i les llenço. Per exemple, ara he fet una cançó que gravaré que es diu *Sóc lladre*. Jo em declaro lladre de paraules, i em va costar molt fer-la i em vaig divertir molt perquè és molt intel·lectual. Hi parlo dels colors de les paraules. I quan ja estava acabada, em vaig adonar que la paraula és lliure, i que per tant no hi pot haver un lladre de paraules, i hi vaig afegir una estrofa dient que m'havia equivocat: jo no sóc lladre de paraules, perquè les paraules són lliures.

Treballa amb diccionaris, busca paraules?

Sí, aquí tinc tot de diccionaris, i els consulto constantment.

És molt lector?

Molt, malaltís. Estic en aquella època de la vida que em poso a plorar cada vegada que penso que no podré llegir tots els llibres que voldria llegir. Ara he acabat *El barri de la Plata*, que és un llibre que t'explica una història de manera molt amorosa de gent que mai ningú se n'ocupa. Perquè sempre s'expliquen històries de gent extraordinària... Allò era proletariat. És una declaració d'amor de l'autor [Julià Guillamon]. De vegades lleigeixo per obligació personal, però el que m'agrada és aprendre quan lleigeixo. I aquest llibre m'ha agradat molt, tant

Ara gravaré una cançó que es diu *Sóc lladre*. M'hi declaro lladre de paraules. I quan ja estava acabada, em vaig adonar que la paraula és lliure, i que per tant no hi pot haver un lladre de paraules, i hi vaig afegir una estrofa dient que m'havia equivocat.

que en el programa de demà a la ràdio faré una trampa i el blues que compondré es dirà *El barri de la Plata*, en anglès.

Però sí, lleigeixo molt, ja fa molt temps. En Brassens explicava —encara que hauríem de dubtar que fos veritat— que en veure que no era tan bo com es pensava, se'n va anar a París, a aprendre, i allà, durant anys, es va llegir dues biblioteques municipals senceres, i llavors va tornar a fer cançons.

No deu ser pas veritat, però és una anècdota molt bonica per acabar! ■

Les guitarres d'en Quico Pi de la Serra

Exposició al Museu de la Música fins al 28 d'abril de 2019. Visites comentades: 3r diumenge de cada mes, a les 11h (excepte el 20/01). Visita d'autor amb Quico Pi de la Serra els dijous 24 de gener i 14 de març a les 19.30h. Lepant, 150, 08013 Barcelona bcn.cat/museumusica

Escolteu aquí el Silver District Blues, de Quico Pi de la Serra, inspirat en El barri de la Plata, dde Julià Guillamon <https://www.ccma.cat/catrado/ala-carta/tagrada-el-blues/quico-pi-de-la-serra-en-directe-silver-district-blues/video/5798421/>